

Część I. Wprowadzenie do pielęgniarstwa rodzinnego 1

1. Rozwój pielęgniarstwa rodzinnego – Barbara Ślusarska, Katarzyna Kocka 3

- 1.1. Historia i rozwój pielęgniarstwa rodzinnego 3
- 1.2. Koncepcja opieki pielęgniarzkiej nad rodziną i jej uwarunkowań zdrowotnych w środowisku 6
- 1.3. Pielęgniarstwo rodzinne w systemie podstawowej opieki zdrowotnej 10
- 1.4. Wybrane kierunki rozwoju pielęgniarstwa rodzinnego 12

2. Podstawy teoretyczne pielęgniarstwa rodzinnego 17

- 2.1. Wybrane teorie pielęgniarstwa w praktyce pielęgniarzki rodzinnej – Danuta Zarzycka 17
 - 2.1.1. Założenia teoretyczne pielęgniarstwa rodzinnego 17
 - 2.1.2. Teorie pielęgniarstwa w praktyce pielęgniarzki rodzinnej 21
- 2.2. Badania naukowe w pielęgniarstwie rodzinnym – Ludmiła Marcinowicz 34
 - 2.2.1. Rodzaje badań naukowych 34
 - 2.2.2. Cele badań naukowych 34
 - 2.2.3. Wybrane przykłady badań naukowych w pielęgniarstwie rodzinnym 35

3. Opieka skoncentrowana na rodzinie 41

- 3.1. Koncepcja opieki skoncentrowanej na rodzinie (FCC – family-centered care) – Izabella Uchmanowicz, Katarzyna Lomper 41
 - 3.1.1. Rodzina jako podmiot opieki pielęgniarzkiej 41
 - 3.1.2. Założenia i definicja opieki skoncentrowanej na rodzinie 43
 - 3.1.3. Zasady i komponenty opieki skoncentrowanej na rodzinie 45
 - 3.1.4. Bariery na drodze do wprowadzenia opieki skoncentrowanej na rodzinie 47
 - 3.1.5. Przykłady zastosowania opieki skoncentrowanej na rodzinie w praktyce 48
- 3.2. Proces pielęgnowania w opiece nad rodziną – Barbara Ślusarska, Hanna Kachaniuk 52
 - 3.2.1. Podstawowe założenia procesu pielęgnowania w opiece nad rodziną 52
 - 3.2.2. Ocena historii rodziny 53
 - 3.2.3. Pielęgniarzka diagnoza rodzinna 61
 - 3.2.4. Plan opieki nad rodziną 64
 - 3.2.5. Interwencje pielęgniarzkie wobec rodziny 65
 - 3.2.6. Ocena wyników opieki nad rodziną 66

4. Prawno-organizacyjne aspekty wykonywania zawodu oraz samodzielności zawodowej pielęgniarzki w opiece nad rodziną – Kamila Faleńczyk 71

- 4.1. Podstawy prawne pracy pielęgniarzki w opiece nad rodziną 72

4.2. Formy organizacyjne pracy pielęgniarki rodzinnej 80
5. Prawno-organizacyjne aspekty wykonywania zawodu położnej w opiece nad kobietą i jej rodziną – Grażyna Iwanowicz-Palus, Justyna Krysa 85

5.1. Podstawy prawne pracy położnej rodzinnej (położnej POZ) 85

5.2. Formy organizacyjne pracy położnej rodzinnej (położnej POZ) 86

5.3. Opieka położnicza nad kobietą i jej rodziną w środowisku zamieszkania 90

6. Wizyty domowe – Barbara Ślusarska, Ludmiła Marcinowicz, Katarzyna Kęcka 99

6.1. Wizyta domowa – charakterystyka i zasady 99

6.1.1. Bezpieczeństwo pielęgniarki podczas wizyt domowych 102

6.1.2. Etapy wizyty domowej 103

6.1.3. Częstotliwość i czas trwania wizyt domowych 103

6.2. System organizacyjny pielęgniarskich wizyt domowych w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej 104

6.2.1. Wizyta domowa pielęgniarki rodzinnej 105

6.2.2. Wizyta domowa pielęgniarki opieki długoterminowej 107

6.2.3. Wizyta domowa pielęgniarki opieki paliatywnej (hospicjum domowe) 108

7. Uwarunkowania kulturowe opieki pielęgniarskiej w rodzinie – Anna Majda, Joanna Zalewska-Puchała 111

7.1. Rola rodziny w przekazywaniu wierzeń, przekonań i praktyk w obszarze zdrowia i choroby 112

7.2. Odrębności kulturowe dotyczące rodziny i małżeństwa wśród wyznawców islamu 114

7.3. Odrębności kulturowe dotyczące rodziny i małżeństwa u Romów 117

Część II. Opieka środowiskowa nad rodziną zdrową i środowiskiem lokalnym 123

8. Profilaktyka chorób w środowisku lokalnym i w rodzinie – Aldona Kubica 125

8.1. Rozpoznawanie czynników ryzyka i profilaktyka chorób 126

8.2. Profilaktyczne programy zdrowotne ukierunkowane na rodzinę i środowisko lokalne 130

9. Opieka perinatalna 137

9.1. Edukacja przedkoncepcyjna – Agnieszka Bień 137

9.1.1. Zachowania prozdrowotne w okresie przedkoncepcyjnym 138

9.1.2. Profilaktyka wad wrodzonych i chorób genetycznych 140

9.1.3. Planowanie rodziny z uwzględnieniem czynników ryzyka 141

9.2. Opieka okołoporodowa w praktyce położnej POZ – Grażyna Iwanowicz-Palus 144

9.2.1. Świadczenia położnej POZ w zakresie opieki okołoporodowej 145

9.2.2. Świadczenia położnej POZ w ramach wizyt patronażowych 147

9.2.3. Przedporodowe spotkania edukacyjne z położną 148

9.2.4. Opieka położnej POZ nad położnicą i noworodkiem w miejscu zamieszkania 151

10. Opieka pielęgniarska w ochronie zdrowia pracujących - Katarzyna Kocka, Marcin Rząca, Bernadetta Jędrzejkiewicz 157

10.1. Profilaktyczna opieka zdrowotna nad pracującymi 157

10.2. Ograniczanie szkodliwego wpływu pracy na zdrowie 161

10.2.1. Ocena ryzyka zawodowego 162

10.2.2. Badania profilaktyczne 164

10.2.3. Programy profilaktyczne i promocyjne w zakładach pracy 165

11. Opieka pielęgniarska nad dzieckiem zdrowym 169

11.1. Profilaktyka chorób w opiece nad dzieckiem w okresie wczesnego dzieciństwa - Anna Owłasiuk 169

11.1.1. Testy przesiewowe 170

11.1.2. Szczepienia ochronne 173

11.1.3. Wizyty patronażowe 178

11.1.4. Edukacja zdrowotna 179

11.2. Profilaktyka chorób w opiece nad dzieckiem w wieku szkolnym - Katarzyna Kocka 181

11.2.1. Testy przesiewowe 182

11.2.2. Edukacja zdrowotna 186

11.3. Opieka pielęgniarska nad rodzinami ze zmienionym wzorcem ról - Katarzyna Kęcka 192

11.3.1. Przemoc wobec dziecka w rodzinie 193

11.3.2. Dziecko w rodzinie z uzależnieniem alkoholowym 196

11.3.3. Adopcja w rodzinie 199

11.3.4. Współpraca pielęgniarki rodzinnej z asystentem rodziny w opiece nad rodziną dysfunkcyjną 201

Część III. Opieka pielęgniarska w wybranych stanach klinicznych w środowisku zamieszkania 205

12. Opieka pielęgniarska nad dzieckiem chorym i jego rodziną - Anna Bednarek, Alina Trojanowska 207

12.1. Przygotowanie rodziców do sprawowania opieki nad dzieckiem chorym w środowisku domowym 207

12.1.1. Choroby zakaźne 208

12.1.2. Choroby alergiczne 212

12.1.3. Cukrzyca typu 1 216

12.1.4. Padaczka 218

12.1.5. Przygotowanie dziecka do hospitalizacji 219

12.2. Opieka nad rodziną z dzieckiem niepełnosprawnym 220

- 12.2.1. Zespół Downa 220
- 12.2.2. Mózgowe porażenie dziecięce 223
- 12.2.3. Wady rozwojowe 225

13. Opieka pielęgniarska nad pacjentem i jego rodziną w wybranych stanach chorobowych 229

- 13.1. Infekcje górnych dróg oddechowych - Ewa Rudnicka-Drożak, Jolanta Szeliga-Król 229
 - 13.1.1. Ostre infekcyjne zapalenie błony śluzowej jamy ustnej 229
 - 13.1.2. Ostre infekcyjne zapalenie gardła i migdałków podniebiennych 231
 - 13.1.3. Ostre zapalenie nagłośni 234
 - 13.1.4. Ostre podgłośniowe zapalenie krtani (krup) 236
 - 13.1.5. Choroby jamy nosowej i zatok przynosowych 237
 - 13.1.6. Zakres opieki rodzinno-środowiskowej 237
- 13.2. Infekcje ucha i zatok oraz tkanki okostnej i przyzębia - Ewa Rudnicka-Drożak, Jolanta Szeliga-Król 239
 - 13.2.1. Ostre zapalenie ucha środkowego 239
 - 13.2.2. Ostre zapalenie błony śluzowej nosa i zatok przynosowych 243
 - 13.2.3. Infekcje tkanki okostnej i przyzębia 248
 - 13.2.4. Zakres opieki rodzinno-środowiskowej 250
- 13.3. Zakażenia układu moczowego - Donata Kurpas 251
 - 13.3.1. Podstawy kliniczne 251
 - 13.3.2. Leczenie ambulatoryjne 256
 - 13.3.3. Profilaktyka ZUM 260
 - 13.3.4. Zakres edukacji zdrowotnej pacjenta 261
- 13.4. Infekcje skórne - Donata Kurpas 265
 - 13.4.1. Podstawy kliniczne 265
 - 13.4.2. Terapia ambulatoryjna (zakażenia łagodne i umiarkowane) 270
- 13.5. Astma oskrzelowa - Grzegorz Józef Nowicki, Andrzej Prystupa 273
 - 13.5.1. Podstawy kliniczne 273
 - 13.5.2. Leczenie - terapia ambulatoryjna 279
 - 13.5.3. Zakres opieki rodzinno-środowiskowej 284
 - 13.5.4. Edukacja terapeutyczna pacjenta i jego rodziny 286
- 13.6. Choroba niedokrwienności serca - Magdalena Lisiak, Izabella Uchmanowicz 295
 - 13.6.1. Podstawy kliniczne 295
 - 13.6.2. Leczenie - terapia ambulatoryjna 299
 - 13.6.3. Zakres opieki rodzinno-środowiskowej 300
 - 13.6.4. Rehabilitacja kardiologiczna pacjenta 305
- 13.7. Nadciśnienie tętnicze - Grzegorz Józef Nowicki, Barbara Ślusarska 307
 - 13.7.1. Podstawy kliniczne 307
 - 13.7.2. Leczenie - terapia ambulatoryjna 313
 - 13.7.3. Zakres opieki rodzinno-środowiskowej 315

	13.7.4. Edukacja terapeutyczna pacjenta i jego rodziny 318
	13.8. Przewlekła niewydolność krążenia - Magdalena Sylwia Kamińska 322
	13.8.1. Podstawy kliniczne 322
	13.8.2. Leczenie - terapia ambulatoryjna 328
	13.8.3. Zakres opieki rodzinno-środowiskowej 329
	13.8.4. Edukacja terapeutyczna pacjenta i jego rodziny 333
	13.9. Cukrzyca - Zofia Nowak-Kapusta, Czesław Marcisz 337
	13.9.1. Podstawy kliniczne 337
	13.9.2. Leczenie - terapia ambulatoryjna 341
	13.9.3. Zakres opieki rodzinno-środowiskowej 344
	13.9.4. Edukacja terapeutyczna pacjenta i jego rodziny 346
	13.10. Choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy - Andrzej Prystupa, Grzegorz Józef Nowicki 353
	13.10.1. Podstawy kliniczne 353
	13.10.2. Leczenie - terapia ambulatoryjna 358
	13.10.3. Zakres opieki rodzinno-środowiskowej 360
	13.10.4. Edukacja terapeutyczna pacjenta i jego rodziny 363
	13.11. Stan po udarze mózgu - Alicja Marzec, Monika Biercewicz 367
	13.11.1. Podstawy kliniczne 367
	13.11.2. Terapia szpitalna i ambulatoryjna 372
	13.11.3. Zakres opieki rodzinno-środowiskowej 373
	13.11.4. Edukacja terapeutyczna pacjenta i jego rodziny 378
	13.12. Choroby naczyń żylnych - Maria Budnik-Szymoniuk 385
	13.12.1. Podstawy kliniczne 385
	13.12.2. Leczenie - terapia ambulatoryjna 390
	13.12.3. Zakres opieki rodzinno-środowiskowej 393
	13.12.4. Edukacja terapeutyczna pacjenta i jego rodziny 395
	13.13. Zespół metaboliczny - Kamila Faleńczyk, Agnieszka Pluta 399
	13.13.1. Podstawy kliniczne 399
	13.13.2. Leczenie - terapia ambulatoryjna 403
	13.13.3. Zakres opieki rodzinno-środowiskowej 408
	13.13.4. Edukacja terapeutyczna pacjenta i jego rodziny 410
	13.14. Wybrane choroby zakaźne - Paulina Kalinowska, Alicja Wandałowicz 415
	13.14.1. Biegunki infekcyjne 415
	13.14.2. Zakażenia wirusem ospy wietrznej i półpaśca 422

14. Opieka nad pacjentem z problemami zdrowia psychicznego i jego rodziną – Damian Czarnecki, Beata Łangowska-Grodzka, Krzysztof Opozda, Marcin Ziółkowski 431

- 14.1. Rozpoznawanie zaburzeń zdrowia psychicznego 431
- 14.2. Przygotowanie rodziny do opieki nad członkiem rodziny z problemami zdrowia psychicznego 438
- 14.3. Rodzina wobec uzależnienia behawioralnego 443
- 14.4. Zespół stresu pourazowego 446

15. Opieka nad pacjentem leczonym chirurgicznie i jego rodziną – Regina Sierżantowicz 455

- 15.1. Rodzina wobec problemów opieki po zabiegach chirurgii jednego dnia 455
- 15.2. Udział rodziny w opiece nad pacjentem leczonym chirurgicznie 464
 - 15.2.1. Pacjent ze stomią 464
 - 15.2.2. Pacjent z opatrunkiem gipsowym 467
 - 15.2.3. Pacjent po resekcji żołądka 469

16. Opieka pielęgniarska nad osobą starszą i jej rodziną 475

- 16.1. Całościowa Ocena Geriatryczna w praktyce pielęgniarki rodzinnej – Ewa Borowiak 475
- 16.2. Zapotrzebowanie na opiekę nad osobami starszymi w środowisku zamieszkania – Ewa Borowiak 478
- 16.3. Rodzina wobec problemów związanych z opieką nad osobą starszą w środowisku domowym – Agnieszka Bartoszek 485
 - 16.3.1. Opieka w środowisku domowym nad osobą z chorobą Parkinsona 487
 - 16.3.2. Opieka w środowisku domowym nad osobą z chorobą Alzheimera 492
 - 16.3.3. Problem nietrzymania moczu wśród osób starszych objętych opieką domową 498

17. Pielęgniarstwo rodzinne w środowisku domowym w wybranych stanach wymagających wzmożonej opieki – Anna Kliś-Kalinowska 505

- 17.1. Opieka hospicyjno-paliatywna w środowisku domowym 505
- 17.2. Opieka nad pacjentem w środowisku domowym po leczeniu chemioterapeutycznym i/lub po zastosowaniu radioterapii 517
- 17.3. Stany nagłe w opiece paliatywnej 520

Słowniczek 525

Aneks 539

Skorowidz 603